

tertúlies literàries

reunió

El temps de les cireres

de Montserrat Roig

Dimarts, 22 de març
de 2005 a les 19:30 hores

Ajuntament de L'Hospitalet

Tecla Sala

biblioteques de
L'Hospitalet

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

Àrea de Cultura
Servei de Biblioteques

**Biblioteca
Central
Tecla
Sala**

Av. Josep Tarradellas 44
08901 L'Hospitalet de Llobregat
Tel. 93 260 24 84
Fax 93 260 24 85
<http://www.l-h.es/biblioteques>
bibteclasala@l-h.es

Biblioteca Central Tecla Sala

MONTSERRAT ROIG (Barcelona,

1946-1991). Narradora i periodista. Filla de l'escriptor Tomàs Roig i Llop. Es llicencià en Filologia Romànica a la Universitat de Barcelona l'any 1966. Fou lectora de castellà a la Universitat de Bristol. Exercí com a professora a les universitats de Glasgow i Phoenix. És un dels noms més representatius del conjunt d'escriptors que es van iniciar literàriament a finals del seixanta. Autora d'èxit i compromesa amb la cultura catalana i amb el feminisme, es va donar a conèixer amb *Molta roba i poc sabó* (1971) (Premi Víctor Català, 1970), aquest primer recull de narracions inaugurava un cicle que va continuar amb tres novel·les: *Ramona adéu* (1972), *El temps de les cireres* (1977), premi Sant Jordi, 1976, *L'hora violeta* (1980). Les quatre obres, relacionades intertextualment per les protagonistes (les membres de les tres generacions de les famílies Ventura-Claret i Miralpeix), literaturitzen la història de la petita burgesia de l'Eixample barceloní des de finals del segle XIX fins als setanta del XX incident, sobretot en els darrers temps del franquisme. El 1982 publica *L'òpera quotidiana*, protagonitzada encara, parcialment, per un Miralpeix. La novel·la *La veu melódica* (1987) i el contes d'*El cant de la joventut* (1989), en què bona part de la crítica va subratllar la maduresa literària assolida per l'escriptora, en constituïren les dues úniques concrecions donada la mort prematura de Roig, que causà una forta commoció en el món de les lletres catalanes. Va fer treballs editorials i fou guionista i presentadora de diversos programes de televisió. Col·laborà en diverses publicacions setmanals com "Destino", "Triunfo", i diàries, a "El Periódico" i "Avui". També escriví textos literaris per a "Lletra de canvi" o "Els Marges", entre d'altres. En la revista "Serra d'Or" féu llargues entrevistes que posteriorment aplegà en els volums de Retrats paral·lels. Paral·lelament a la seva obra literària ha treballat en diversos camps, entre els quals destaquem la biografia, publicant *Rafael Vidiella, l'aventura de la revolució* (1976); el document històric, l'excel·lent *Els catalans als camps de concentració nazis* (1977); llibres de viatges com *L'agulla daurada* (1975) sobre la ciutat de Lenigrad, o l'assaig, amb llibres com *¿Tiempo de mujer?* (1980). D'entre la seva obra de creació destaquem *Digues que m'estimes encara que sigui mentida* (1991) i el volum de memòries *Un pensament de sal, un pessic de pebre. Dietari obert 1990-1991* (1992). La seva obra ha estat traduïda, a part de les principals llengües europees, al búlgar, hongarès, neerlandès, hebreu, rus i suec.

EL TEMPS DE LES CIRERES és una novel·la centrada en un

personatge, Natàlia -fil conductor del relat-, que retorna a Barcelona i més concretament al barri de l'Eixample, després d'haver viscut dotze anys a l'estranger, amb la intenció de reconstruir el que ha passat en el clos familiar, mentre ha estat absent, exiliada. El temps d'aquest exili és marcat per dues dates significatives: les execucions de Grimau i de Puig Antich. Natàlia, que es presenta com un personatge alienat i frustrat, efectua una indagació, la qual ens mena a conèixer les dones de la família Calvet i Miralpeix. Des de l'inici fins al final de la novel·la transcorre una setmana, durant la qual es fa present a Natàlia, el passat i el present de la seva família: el de tres generacions. L'esquema triat, la saga familiar, és propi de la novel·la realista. L'autora, a l'hora de descriure els personatges, ho fa a partir de les seves cases i de l'espai de la ciutat on es troben. La generació més antiga i la més mancada de recursos viu a l'Eixample, mentre que les capes que s'han enriquit habiten a la part alta de la ciutat; així, quan ella arriba, va a viure al pis de la seva tia, situat al carrer del Bruc; l'Harmonia, antiga mestra de la protagonista, viu en un petit àtic de la Diagonal, mentre que el seu germà viu en un dúplex al carrer Santaló i els pares de Sílvia han deixat el carrer Aribau per anar a viure a Pedralbes, és a dir, a la part alta de la ciutat. L'estil assoleix una forta expressivitat i versemblança, fruit d'una hàbil combinació entre la descripció i el diàleg.

FONT: Ducròs, Joan. *Corpus literari: Roig, Montserrat*. [En línia]
<<http://www.joanducros.net/corpus/Montserrat%20Roig.html>>

LA SEVA NARRATIVA té dos cicles, dues etapes clarament

diferenciades. El primer cicle està supeditat a la crònica i s'inicia amb l'obra *Molta roba i poc sabó... i tan neta que la volen*, premi Victor Català l'any 1971. Es tracta d'un recull de contes interconnectats, alhora que marca l'inici temàtic dels llibres que vindran després, *Ramona*, *adéu*, *El Temps de les cireres*, i *L'Hora violeta*, que formen el cicle narratiu més important de l'autora.

Apreciem en la configuració de la seva producció una lògica narrativa. Ja en l'obra primerenca *Molta roba i poc sabó...* trobem els fonaments de l'escriptora que posteriorment ha estat la Montserrat, i es pot considerar el primer graó per assolir el seu projecte narratiu.

Ella mateixa, l'any 1971, va anunciar el propòsit i la preocupació que regeix la seva temàtica.

"Incapaç com em veia de canviar el món..., vaig decidir d'escriure'!"

Aquest món, que ella va mostrar-nos, es cenyeix al seu espai social, la ciutat que ella coneix, on viu, Barcelona, fent un retrat dels costums morals de la societat. Des del començament, a més de plasmar aquesta realitat, té la clara voluntat de crear una saga de personatges -destacant per sobre dels altres els femenins- d'un sector social determinat, la burgesia, i en un temps concret, la postguerra.

En aquest primer llibre Montserrat inicia un teixit narratiu de fortes implicacions que desenvoluparà en els llibres posteriors.

En *Ramona, adéu* (1972) trobem aquesta dependència temàtica que comentàvem anteriorment del seu primer llibre *Molta roba i poc sabó...* En efecte, es tracta d'una reelaboració d'una part dels materials d'aquell llibre, encara que hi ha una evolució, en aquest cas, el discurs és més ric i profund.

Narra la història de tres personatges femenins d'una mateixa família, l'àvia, la mare i la néta, enfrontats a l'amor i amb un denominador comú: la foscor de les seves vides i el fracàs en les seves experiències amoroses, marcades per les pressions socials.

El moment històric que viu cada personatge queda reflectit en l'obra i ens dóna una clara idea de la història del país.

La frustració personal i col·lectiva, aguditzades per la decadència d'un món burgès, es fan paleses i l'única sortida és la salvació personal o bé el tancament en els records d'uns amors passats que colmaren totes les il·lusions.

A *El Temps de les cireres* (1977) -Premi Sant Jordi 1976- el personatge central, la Natàlia, retorna a Barcelona per tal de reconstruir el que ha passat en el seu reducte familiar

mentre ella ha estat exiliada. La Natàlia inicia una indagació per presentar-nos les dones de la família Calvet i Miralpeix.

Aquesta acció es situa entre dues execucions molt polèmiques, signades per Franco, la de Julián Grimau i la de Salvador Puig Antich.

L'Hora violeta (1980) constitueix una confessió interior de la autora. Es fa difícil destriar els límits de la saga narrativa del que és purament el text autobiogràfic. Això és degut a la barreja de ficció i realitat que aboca en aquesta novel·la la Montserrat, a través d'un triple personatge, Norma, Agnès i Natàlia, que és un desdoblament de la pròpia autora en tres cossos i tres vivències.

Cal remarcar que hi ha un progrés en les relacions de les protagonistes femenines, s'apunten solucions feministes en diverses situacions.

El segon cicle de novel·les de la Roig s'inicia els anys 80 amb dues propostes d'apertura, una nova recerca, i un balanç final. *L'Òpera quotidiana* (1982), *La veu melódiosa* (1987) i *El Cant de la joventut* (1989), reponen a nous projectes narratius.

Amb *L'Òpera quotidiana*, aprofita una estructura artística molt de moda aleshores a Europa, l'òpera, per tal d'explicar tres històries d'amor.

Tots els personatges intenten inventar-se una vida que els allunyi de la seva realitat i intenten fugir-ne amb el somni.

La veu melódiosa, dibuixa un univers literari en el qual els aspectes simbòlics adquireixen un gran valor i es produeix un distanciament de la narrativa anterior.

Aquest simbolisme s'intensifica en el seu llibre de relats *El cant de la joventut*, que sorgeix de la vivència i l'observació de malalties i de la mort de persones properes a l'autora.

No es pot dir que existís premonició però el cicle narratiu es tanca amb aquesta obra on la mort hi fa acte de presència.

La Montserrat estava preparant una altra novel·la quan ens va deixar. Queden unes pàgines de *La Novel·lista assassina*, que no sortiran mai a la llum pública.

El vessant més reconegut de l'autora és el que s'identifica amb el primer cicle de novel·les. La segona època és de recerca cap a una obra que, malauradament, no va poder desenvolupar.

En la primera etapa hi ha un afany per mostrar una realitat, que vol ser total, des de la construcció d'una gran saga barcelonina amb un entramat de personatges on els més complexos, rics i profunds seran sempre els femenins. Aquesta apreciació ens la fa veure Àlex Broch quan es refereix als personatges en l'obra de la Montserrat i diu: "*Cal distingir sempre entre dos tipus de personatges: els femenins i els altres*".*

Això ens fa intuir que, des dels inicis, el seu projecte narratiu estava molt elaborat i pensat, encara que la seva obra evolucionés i els personatges progressessin i no podia deslliurar-se'n.

La descripció d'un espai identificat i conegut unit a uns personatges quotidians i un llenguatge molt realista fan que el conjunt de la seva obra hagi esdevingut versemblant, amb una gran acollida i acceptació entre un públic molt divers.

A més, l'obra té un valor històric molt concret pel que hi ha en ella de testimoniatge en la lluita feminista.

Els trets que caracteritzen la seva personalitat i per extensió la seva obra, entesa en alguns moments com una projecció personal, són la preocupació per la situació de la dona en la societat i el que sentia pel seu país, tot això en un moment especialment difícil en què la cultura es volia silenciar, i gràcies a persones com ella aquest silenci es va trencar.

Hi ha dos aspectes de la personalitat de la Montserrat, la seducció i la força que transmetia, que queden palesos en aquestes paraules de la Carme Riera:

*"L'escriptora té (...) el deure de seduir el lector, de fer-se'l seu (...). L'escriptora Montserrat Roig tenia aquest do: ja des de les primeres ratlles els seus llibres atrapaven, des de les primeres paraules notàvem la seva força"*²

*1-Broch, Àlex. *Els orígens d'una narrativa*. Serra d'Or, núm.387 (març 1992), p. 15.

*2-Riera, Carme. *Montserrat Roig i l'amistat. Memorial Montserrat Roig: cicle de conferències del 9 al 23 de novembre 1992*. Barcelona: ICD, 1993, p. 42.

FONT: Carruesco, A. *Montserrat Roig: el compromís d'una escriptora*. Ajuntament de Montcada i Reixac. Montcada i Reixac, 1996

LA TELEVISIÓ

"... I comunicació no vol dir uniformitat. La televisió el que fa ara és uniformar-nos tot accentuant l'abisme que hi ha entre les diferències". (Del pròleg de Personatges)

Arran de la mort de Montserrat Roig han aparegut a la premsa quantitat d'articles que fan semblança de la seva obra com a escriptora i com a periodista. D'aquesta darrera tasca s'han esmentat els seus articles i les seves entrevistes a quantitat de diaris i revistes, però poc se n'ha parlat de la seva feina a la televisió i de les seves reflexions sobre aquest mitjà. Un mitjà amb el qual ella en va ser des de bon començament molt crítica perquè era conscient del seu gran poder i en desconfiava, com a dona de lletres que es considerava hereva de la tradició vuitcentista de la paraula impresa. D'altra banda, també sabia, com a bona comunicadora, que la televisió permet acostar al gran públic persones que, altrament, no ho haguessin pogut fer.

Quan Montserrat Roig començà a televisió ja duia un important background com a entrevistadora. No era doncs aquest gènere el que li feia por. S'hi va presentar amb una gran ingenuïtat, que l'experiència es va encarregar de fer desaparèixer. Ella mateixa ho reconeixia en el pròleg de *Personatges*: *"Jo desconeixia el medi i només la idea de posar-me davant d'una càmera ja em feia venir suor freda"*.

Del paper i la ploma a la camera i el focus

L'any 1976 Montserrat Roig havia començat amb uns retrats molt breus, uns tres minuts, en el programa TOT ART que dirigia Joan Anton Benach, i que s'emetien pel circuit català de Televisió espanyola. Es tractava d'uns retrats personalíssims, molt literaris, d'escriptors, artistes, crítics, etc..., als quals ella hi posava la veu.

Quan els directius de televisió li van encarregar el programa PERSONATGES, el títol el van posar els mateixos directius, Montserrat Roig va tenir molta por: *"... crec que el meu subconscient rebutjava el mitjà... Potser perquè encara em veig com una persona del segle XIX, cosa que passa amb la majoria dels intel·lectuals, sempre a remolc dels esdeveniments"*.

Ella es trobava hereva d'una llengua i d'una cultura que no tenia accés a un medi tan popular com la televisió i amb l'enorme responsabilitat de donar a conèixer al gran públic

persones que, vetades pel franquisme, tenien veu pròpia. Veu que ja havia donat a conèixer a bastament en les seves entrevistes a <<Serra d'Or>> i a d'altres publicacions. Tot això es barrejava amb el lògic desconeixement del mitjà. *"Això de col·locar-te davant l'ull de la càmera és tota una experiència. És com si et despullessis moralment... L'ull no et deixa de petja... L'ull et segueix, et perfila, et forada"* Ben aviat, però, va demostrar un gran poder de comunicació i això era per dues causes: una pel seu tarannà natural, de persona extrovertida que a voltes, amb sornegueria, a voltes de manera inquisitòria, sempre amb intel·ligència; i l'altra pel seu mètode de treball.

Aquest mètode, que ja explicava en l'entrevista escrita, consistia a conèixer i saber tot allò que afectava el personatge. Per això, conscient que no dominava tots els temes, encarregava a uns experts la confecció d'un informe o guió, previ al guió definitiu. Així, a PERSONATGES, hi col·laboraren, cada un en el seu terreny, i entre d'altres, gent com Montserrat Albet, Josep Fontana, Maruja Torres, Alex Botines, Alex Broch, Maria Antònia Oliver. Un cop recollida la informació del PERSONATGE, Montserrat Roig hi concertava una cita que acostumava a durar tot el dia. Amb el personatge es passejava, es dinava, es prenia el te. Es coneixia els racons predilectes de la seva llar i, sobretot, es conversava. Converses que eren interrompudes pel clic de la màquina de Pilar Aymerich. Mentre la Pilar li sotjava l'ànima a través de la imatge, la Montserrat la hi extreia a través de les paraules.

Tot això es reflectia en el fred plató. El PERSONATGE ben aviat s'oblidava de les càmeres i es deixava endur per l'entrevista. Montserrat Roig va tractar a través de PERSONATGES de donar una imatge del país. *"Una imatge real i crítica. Sense cofoismes, nostàlgies. Sense perdonar-nos els defectes i errors només perquè estan perseguits. Sense plorar. Per això podia irritar. Perquè el nostre present és imperfecte. I, si ho voleu, malalt. Perquè els personatges venien a la Televisió per demostrar-nos a tots que érem vius" (...)* *"personatge és tot aquell qui té alguna cosa a dir, amb una obra al darrera o una actitud que ens resulti exemplar, o aquell qui és representatiu d'algun fenomen actual. Tot aquell la paraula del qual ens pot resultar vàlida".*

ROIG, *Montserrat Roig i la televisió*, (fragment)

FONT: Salvo, Ramon; Vicioso, Elena. *Teledbat Montserrat Roig: Dossier de treball*. [En línia] <http://www.xtec.es/recursos/curricul/llengua/roig_tre/index.htm>

LES PÀTRIES DE MONTSERRAT ROIG

"Digues que m'estimes encara que sigui mentida". Amb aquesta frase que Sterling Hayden (Johnny Guitar) li diu a Joan Crawford -perquè ella li demana-, ens endinsem en les "pàtries de Montserrat Roig", referides per l'autora a *Digues que m'estimes encara que sigui mentida* (1991), fascinant llibre de proses literàries esdevingut un autèntic mapa de la seva geografia íntima, redescoberta ara amb la reedició, per part d'Edicions 62, de diverses obres seves (*El temps de les cireres*, 1977; *L'hora violeta*, 1980; *El cant de la joventut*, 1989, i la ja esmentada *Digues que m'estimes encara que sigui mentida*), amb motiu del desè aniversari de la seva mort, que coincideix amb el d'una altra gran escriptora, amb qui la unia una forta amistat, M. Aurèlia Capmany, tal com es reflecteix a *De veu a veu: M. Aurèlia Capmany - Montserrat Roig* (recull d'entrevistes mútues, contes i narracions de totes dues procedents de diversos llibres, seleccionats per una molt bona narradora, Carme Riera, i recopilats en una publicació de Cercle de Lectors per homenatjar-les després d'aquests deu anys d'absència, sempre tan present).

El plaer del càstig

Les agudes notes de *Digues que m'estimes encara que sigui mentida* són reflexions esparses sobre la realitat proteica de l'existència humana com a inspiradora del "plaer solitari d'escriure", més enllà del "vici compartit de llegir", que li fa copsar el nom de les coses però també la fa gaudir de l'encís de la vida diària, oferta en espectacle de si mateixa i captada per la "mirada bòrnia" de l'autora, que no pot dissimular el goig que sent per retrobar, amb "els ulls de la ment", el fil d'Ariadna que l'allunyi del Minotaure, personal i intransferible, de les seves pors. Ara bé, la literatura també esdevé, a casa nostra, un càstig -dolç?- per al creador, obligat, durant anys, a alliberar les paraules de la presó i a salvar el català, llengua oprimida "d'una pobra, bruta, trista, dissortada pàtria". Les tres primeres novel·les de Montserrat Roig, *Ramona adéu* (1972), *El temps de les cireres* i *L'hora violeta*, teixeixen una nissaga al voltant de les famílies Claret i Miralpeix configuradora d'un autèntic microcosmos curull de personatges -alguns dels quals salten d'una obra a l'altra- que aprenen a viure amb esforç una existència dura i difícil, molt sovint sense esperança ni futur, en una època de trist record.

Aquest aprenentatge de la vida es configura míticament, a *El temps de les cireres* i a *L'hora violeta*, com un viatge iniciàtic per la quotidianitat fins a assolir un esdevenidor, que es projecta, al llarg de l'obra, com a fita necessària per fruir de la pròpia identitat personal. En canvi, el recull de contes *El cant de la joventut* (1989) ens incita a aferrissar-nos a un etern present, egoista i diabòlic, per no perdre'ns en un retorn als orígens que ens encararia amb la mort.

El temps de les cireres (premi Sant Jordi 1976) pinta el retrat, realitzat amb pinzellades de pulcre estil impressionista, de la família Miralpeix, entestada a trobar sentit a la seva vida, enmig de la buida foscor d'hivern del franquisme, i desitjosa d'una guspira de plenitud besllumada en el paradís futur de la felicitat, evocat com a època d'eclosió primaveral de les cireres cantades pel poeta de la Commune francesa J.B. Clément o per Josep Carner com a símbol del paradís perdut de la infantesa.

El retorn a Barcelona de Natàlia Miralpeix, després de dotze anys d'haver viscut a França i Anglaterra, pocs dies després de l'execució de Puig Antich, serveix com a leitmotiv per oferir-nos una fèrria crònica de la dictadura, caracteritzada per la repressió i la manca d'un pensament polític i ideològic, trets que cuegen fins a l'agonia dels seus darrers moments. Així, en un continu fil narratiu sembrat de flash-backs, que ens situen en un temps molt reculat respecte al present de la protagonista, com per exemple els anys previs a la Guerra Civil, l'autora ens va dibuixant l'eix vertebrador de la trajectòria vital de la nissaga Miralpeix, des de la generació de l'avi Joan, sorrut i despòtic, fins a la del besnét Màrius - nom en record del gran poeta Màrius Torres-, bo i passant per la del pare, Joan, bojament enamorat de la seva dona, Judit Fléchier, tendra i delicada, obsessivament trasbalsada per la mort de la seva amiga Kati; la tia Patrícia, casada sense amor amb el poeta Esteve Miràngels però secretament enamorada de Gonçal Rodés; la tia Paquita, "que morí com un tomàquet", i acabant en la dels néts, és a dir, en ells mateixos: Natàlia, poruga i inestable en el sentiment; Lluís, egoista i triomfador, i Pere, dissortadament mort als cinc anys.

Al llarg d'una setmana

Estructurada en cinc parts i escrita en la tercera persona de la narradora omniscient, l'acció d'*El temps de les cireres* passa en una setmana, la del retorn de Natàlia, i mescla l'actualitat d'aquest esdeveniment amb el passat de les vides de diversos personatges que s'arrosseguen, sense esma, per la Barcelona de principis dels anys setanta, en un món de caòtica desolació provocada per l'aguda crisi de valors humans de l'època franquista. Només un clímax altament desesperant permet a la Natàlia, ombra fugissera d'ella

mateixa, empaitada per una por irracional que la consumeix, a prendre consciència de la seva responsabilitat com a filla i afrontar el desenllaç final de la novel·la amb tota la lucidesa i serenitat de dona madura.

L'hora violeta és un dels exponents narratius més importants de Montserrat Roig i un monument a la creació literària, mitjançant la trama de la ficció dins la ficció, la qual genera la novel·la de la novel·la, realitzada amb el pretext d'un encàrrec de la seva amiga Natàlia Miralpeix. D'aquesta manera, l'obra penetra en els secrets més íntims de la poètica de la paraula, suggeridora d'una realitat alternativa a l'exterior, però, alhora, versemblant, amb la qual fixa, immortalitzant-la, l'experiència global de l'acte d'escriure, bo i combinant, per exemple, personatges ficticis -o, potser, no tan ficticis!- amb exdeportats dels camps de concentració alemanys, veritables testimonis d'un ignominiós martiri, magníficament estudiat en el seu llibre periodístic, d'esglaiadora memòria històrica, *Els catalans als camps nazis*, publicat el 1977.

Personatges femenins

Escrit des del monòleg interior de Natàlia, que, sigui dit de passada, molt poc té a veure amb la rodolediana Natàlia-Colometa de *La plaça del Diamant*, però combinat amb fragments d'omnisciència quan parla de les altres dues dones, el llibre està compost de tres parts, que expressen la veu de tres personatges femenins, gairebé arquetípics, obligats a assumir totes les vivències contradictòries de la seva relació amb els homes: Natàlia, en la freda insatisfacció del seu fracàs afectiu malgrat la corrua d'amants; Agnès, entre la pols grisa i la serp de l'angúnia per la submissió convencional a l'home; i Norma, desesperadament vitalista, incapaç de conciliar fraternitat universal i amor humà, potser alter ego de Montserrat Roig. Així, *L'hora violeta* serà l'alba del seu desvetllament quan, després de *L'hora perduda* (Part I) en les angoixes i pors i de *L'hora dispersa de la confusió* (Part II), arribarà *L'hora oberta* (Part III) del futur quan, mestresses de la seva pròpia condició de dona, començaran a mirar el món amb els seus ulls, sense el filtre de la mirada de l'altre, encara que sigui amorós. Enmig, però, la història novel·lesca de Judit i Kati, en un record commovedor de la mare morta de Natàlia, Judit, devorada, en vida, pel dolor de la malaltia irreversible.

L'eterna espera de Penèlope, consagrada al sacrifici de la solitud, s'ha transmutat en el goig vital de Circe, sola però sempre amatent, amb el seu encís, a la possible arribada d'un nou Ulisses que recomenci la història d'amor.

A *El cant de la joventut* (1989), Montserrat Roig copsa la màgia poètica de la daurada esplendor de la vida, assaborida a cada instant des de l'hedonisme del carpe diem, a

través de vuit narracions, interessants i suggestives, en què una fina ironia, no exempta de calidesa humana, ens parla de la joventut perduda; del goig encès del sexe i, en contrast, la feixuga càrrega de la mort; de la memòria i el seu contrari, l'oblit; de la paraula salvífica, victòria sobre la finitud humana. Tots aquests temes se'ns ofrenen en un estil de condensada elegància, susceptible de desvetllar-nos l'avidesa del desig de viure plenament els jorns de joventut (com evoca la narració *El cant de la joventut*, que dóna títol al llibre), sense voler retornar a les aigües del passat col·lectiu, que ens enfrontarien amb el dolor inexorable i la mort, si nedàvem contracorrent, igual que els salmons del conte Mare, no entenc els salmons.

La presència de Barcelona, tant la real com la imaginada, urbanitza la producció literària de Montserrat Roig en crear un espai íntim, clos, on es desenvolupa tot un univers de personatges cira barri concret, l'Eixample, emblemàticament representat pel llimoner del jardí interior, ja desaparegut, de la casa de Patrícia Miralpeix al llibre *El temps de les cireres*.

La ciutat amiga

No cal dir que, en aquesta ciutat, recorrem els carrers pregons de l'ànima humana, sotmesa a les vicissituds d'una existència quallada d'adversitats, però també resseguim els camins que ens van menar a la recuperació de les llibertats cíviques en els primers anys de la Transició. Altrament, la petita illa mediterrània, on s'escolen els darrers moments d'unió de Natàlia Miralpeix i Jordi Soteres, o la casa de la fondalada, en la qual escriu, fervorosa, Norma la novel·la de Judit i Kati (*L'hora violeta*), són llunyanies alternatives d'un món rural esdevingut un parèntesi en la vida a la gran urbs, considerada òptima amiga.

Nautes de l'obra de Montserrat Roig, presentada ara en una acurada edició dels llibres esmentats, com a tast de les seves Proses completes, hem navegat pels solitaris viarans de les seves confessades pàtries amb el propòsit d'estimar-la, en resposta al seu desig de perdurabilitat. I ho hem fet amb la devoció adient a la solemnitat d'un homenatge a una autora que va saber conjugar, extraordinàriament, un sagaç enginy per aprofundir en l'univers psíquic de l'ésser humà, condemnat, molt sovint, a una existència tràgica o ridícula, amb una voluntat de fer sentir la seva veu de dona, inserida en un context històric concret, per reclamar un dels drets bàsics feministes: el d'ésser compresa i valorada per la societat. La mort, despietada i prematura, va truncar una de les veus melodioses més interessants de la novel·la catalana, psicològica i urbana, dels darrers anys del segle XX.

BIBLIOGRAFIA DE L'AUTORA A LA NOSTRA BIBLIOTECA***L'Agulla daurada.***

Barcelona: Edicions 62, 1993
N Roi

L'Autèntica història de Catalunya una petita nació situada

al nord-est d'Espanya. Dibuixada per Cesc i escrita per Montserrat Roig.
Barcelona: Edicions 62, 1990
9(46.71)"19" Ces

El Cant de la joventut.

Barcelona: Edicions 62, 1997
N Roi

Els Catalans als camps nazis.

Barcelona: Edicions 62, 1995
9(43) Roi

Digues que m'estimes encara que sigui mentida.

Barcelona: Edicions 62, 1997
N Roi

Dime que me quieres aunque sea mentira.

Barcelona: Península, 1993
N Roi

L'Hora violeta.

Barcelona: Edicions 62, 1993
N Roi

La Lluita contra l'oblit.

Barcelona: Amical de Mauthausen i Altres Camps de Concentració, 2001

Mi viaje al bloqueo.

Barcelona: Plaza & Janés, 2001
9(47) Roi

Molta roba i poc sabó ... i tan neta que la volen.

Barcelona: Edicions 62, 1992
N Roi

Un pensament de sal, un pessic de pebre dietari obert 1900-1991.

Barcelona: Edicions 62, 1992
N 833 Roi

Ramona, adéu

Barcelona: Edicions 62, 1997
N Roi

Reivindicació de la senyora Clito Mestres.

Barcelona: Edicions 62, 1992
T 833 Roi

Retrats i personatges.

Barcelona: Barcanova, 1991
92(46.71) Roi

El Temps de les cireres.

Barcelona: Edicions 62, 1998
N Roi

Tiempo de cerezas

Barcelona: Plaza & Janés, 1992
N Roi

Fabià Puigserver.

[Barcelona]: Editrama, DL 2001
V 792(Pui) Fab

Entrevistes realitzades a la sèrie "PERSONATGES" de TVE l'any 1978 . Disponibles den format video***Joan Fuster.***

[Barcelona]: Editrama, DL 2001
V 833.3(Fus) Joa

Joan Oliver.

[Barcelona]: Editrama, DL 2001
V 833.3(Oli) Joa

Maria Aurèlia Capmany.

[Barcelona]: Editrama, DL 2001
V 833.3(Cap) Mar

Mary Santpere.

[Barcelona]: Editrama, DL 2001
V 792(San) Mar

Néstor Luján.

[Barcelona]: Editrama, DL 2001
V 833.3(Luj) Nes

Ovidi Montllor.

[Barcelona]: Editrama, DL 2001
V 78(Mon) Ovi

Pau Vila.

[Barcelona]: Editrama, DL 2001
V 92(Vil) Pau

Tete Montoliu.

[Barcelona]: Editrama, DL 2001
V 78(Mon) Tet

Vicent Andrés Estellés.

[Barcelona]: Editrama, DL 2001
V 833.3(And) Vic